

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy V

Pradzieje i najdawniejsze cywilizacje

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wyjaśnia, do czego służy oś czasu
- wymienia epoki historyczne
- rozumie, co oznacza pojęcie chronologia
- wyjaśnia pojęcia: tysiąclecie, wiek, półwiecze
- wymienia wydarzenie, uznane za początek naszej ery
- wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek
- opisuje życie ludzi przed rewolucją neolityczną i po niej
- rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić
- potrafi wyjaśnić, jakie korzyści uprawy ziemi i hodowli zwierząt
- wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych
- wskazuje na mapie Mezopotamię
- wymienia najważniejsze rzeki Mezopotamii
- posługuje się terminami: cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks
- wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii
- wyjaśnia, kim był Hammurabi i wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb
- wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia
- wskazuje na mapie Egipt i Nil
- wyjaśnia pojęcia: faraon i hieroglify
- wyjaśnia pojęcia: wielobóstwo piramida, sarkofag, mumia, papirus
- wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan
- wskazuje na mapie Palestynę
- wyjaśnia pojęcia: dekalog, judaizm, Ziemia Obiecana, Biblia
- wie, w kogo wierzyli Żydzi
- wyjaśnia, kim był: Mojżesz
- wskazuje na mapie miejsca powstania cywilizacji w Azji
- wymienia po jednym osiągnięciu każdej z tych cywilizacji

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- umieszcza daty na osi czasu w kolejności chronologicznej
- wyjaśnia skróty p.n.e., n.e.
- określa wiek wydarzenia
- wymienia epoki historyczne w kolejności chronologicznej
- oblicza czas, jaki upłynął między wydarzeniami
- podaje definicję chronologii
- wyjaśnia pojęcia: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia
- rewolucja neolityczna, epoka kamienia, brązu i żelaza
- opisuje życie ludzi pierwotnych
- charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza
- wyjaśnia znaczenie umiejętności rozpalania ognia przez człowieka

- wskazuje na mapie: Tygrys, Eufrat, Mezopotamię, Ur, Babilon
- wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii
- poprawnie posługuje się pojęciami: cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, politeizm
- omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia
- wymienia osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii
- wyjaśnia, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony
- wyjaśnia, czym zajmowali się: faraon, pisarze, urzędnicy, rzemieślnicy, kupcy, kapłani
- przedstawia strukturę społeczną Egiptu
- wymienia bogów egipskich
- wyjaśnia pojęcia: monoteizm, Jahwe, Izraelici, Hebrajczycy, Arka Przymierza
- podaje cechy judaizmu
- wyjaśnia, kim był: Abraham, Dawid, Salomon
- wymienia i wskazuje na mapie rzeki nad którymi powstały wielkie cywilizacje w Azji
- wymienia osiągnięcia pierwszych cywilizacji w Azji

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- określa wiek wydarzeń i połowę wieku
- wymienia wydarzenie będące początkiem naszej ery
- zna daty graniczne epok historycznych, wie, co się wtedy wydarzyło
- wyjaśnia, czym są fakty historyczne
- wyjaśnia, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw wędrowny, a później osiadły tryb życia
- wyjaśnia, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy
- omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa
- wymienia państwa-miasta z terenu Mezopotamii
- omawia religię politeistyczną
- wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu
- wyjaśnia pojęcie monarchii despotycznej
- wyjaśnia, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki
- wyjaśnia pojęcia: politeizm, hieroglify, mumifikacja
- wyjaśnia pojęcia: Tora, Ściana Płaczu
- wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny
- wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami
- omawia wpływ warunków geograficznych na powstanie cywilizacji
- wyjaśnia pojęcia: hinduizm, Jedwabny Szlak

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- charakteryzuje epoki historyczne
- bezbłędnie umieszcza daty na osi chronologicznej i określa, czy jest to pierwsza, czy druga połowa wieku
- wyjaśnia pojęcia: żarna, Żyzy Półksiężyc
- analizuje wpływ rewolucji neolitycznej na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach
- wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa
- omawia władzę faraona
- wyjaśnia znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa
- wyjaśnia znaczenie wynalazków Egipcjan
- opisuje wędrówki i niewolę Żydów
- omawia znaczenie chińskich wynalazków

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- samodzielnie układa oś czasu swojej rodziny, przedstawia wydarzenia w porządku chronologicznym i je opisuje
- analizuje wpływ warunków geograficznych na życie ludzi i zmiany w nim zachodzące
- charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka
- porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
- analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa
- wskazuje konsekwencje wynalezienia koła
- wymienia współczesne państwa leżące na obszarze dawnej Mezopotamii
- wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
- porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców
- porównuje wynalazki poznanych cywilizacji
- porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie

Starożytna Grecja

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wskazuje na mapie starożytną Grecję
- wyjaśnia pojęcie polis
- wymienia zajęcia Greków

- wyjaśnia pojęcie demokracja, zgromadzenie ludowe, strateg, wychowanie spartańskie
- wymienia miejsca największych bitew podczas wojen grecko- perskich: Maraton, Termopile Salamina
- wyjaśnia, kim był: Perykles, Leonidas
- wyjaśnia pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków
- określa, gdzie była siedziba bogów greckich
- wymienia, co najmniej dwóch bogów greckich
- wyjaśnia, gdzie odbywały się igrzyska
- opisuje teatr grecki
- potrafi wskazać budynek wzniesiony przez Greków
- wyjaśnia pojęcie filozofia
- rozpoznaje pismo greckie
- wymienia dwóch filozofów greckich

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia
- wyjaśnia pojęcie: ostracyzm, kadencja, metojkowie, hoplita
- omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów
- wyjaśnia, na czym polegało wychowanie spartańskie
- wskazuje na mapie miejsca największych bitew podczas wojen grecko- perskich: Maraton, Termopile Salamina
- wyjaśnia pojęcia: mity, Partenon
- wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeus, Posejdon, Hades, Atena, Artemida, Afrodyta, Hera, Apollo
- opisuje wygląd bogów greckich
- wskazuje na mapie Ateny i Olimpię
- wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk
- opisuje pracę i stroje aktorów
- rozumie znaczenie pisma dla rozwoju nauki
- wymienia nauki, które rozwinęły się w Grecji

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków
- wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje
- charakteryzuje społeczeństwo starożytnej Sparty
- zna daty największych bitew podczas wojen grecko- perskich: Maraton, Termopile, Salamina

- przedstawia sposoby oddawania czci bogom
- wyjaśnia, kim był Herakles
- wymienia bogów greckich: Dionizos, Hefajstos, Hestia, Demeter, Hermes
- omawia znaczenie sportu w codziennym życiu Greków
- wyjaśnia, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach
- wie kim byli: Ajschylos, Sofokles, Eurypides i Arystofanes
- rozróżnia porządki architektoniczne
- wyjaśnia, czym zajmowali się filozofowie
- wymienia utwory Homera

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wyjaśnia przyczyny powstawania polis
- opisuje przyczyny kolonizacji greckiej
- omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców
- tłumaczy znaczenie zwrotu: wrócić z tarczą lub na tarczy
- wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich
- wyjaśnia, kim był Homer
- wyjaśnia, kim byli herosi
- opisuje bogów greckich i ich atrybuty
- wie, czym różni się tragedia od komedii
- wymienia twórców tragedii i komedii
- porównuje osiągnięcia Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji
- wymienia słynnych filozofów i dziedziny, którymi się zajmowali

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- przedstawia przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego
- porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską
- potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków
- uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków
- przedstawia integrujący charakter sztuki i nauki greckiej

Starożytny Rzym

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- potrafi wskazać Rzym na mapie;
- wymienia bohaterów legendy o powstaniu Rzymu
- zna pojęcie republika
- wyjaśnia daty: 753 r. p.n.e.
- potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie
- opowiada skąd się brali niewolnicy

- wyjaśnia pojęcia cesarstwo, legiony, akwedukt, łuk triumfalny, gladiator
- omawia religię Rzymian
- wyjaśnia, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo
- wyjaśnia pojęcia: apostoł, Mesjasz
- wie, kim był Jezus Chrystus
- rozumie pojęcie chrześcijaństwo
- zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie(476 r.)
- podaje przykłady plemion barbarzyńskich(Hunowie)

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wie, w którym wieku Rzym stał się republiką
- zna zasady funkcjonowania republiki
- wymienia rzymskie urzędy- konsul, senator, trybun ludowy
- wie, jak byli ubrani urzędnicy rzymscy
- wyjaśnia pojęcia: imperium, prowincja, romanizacja
- wyjaśnia, kim był Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August
- wie, w którym wieku upadła republika
- omawia położenie niewolników
- wyjaśnia daty: 44 r. p.n.e.
- rozumie pojęcia: kopuła, termy, Panteon, Koloseum, cyrk
- wymienia bogów rzymskich
- wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie
- potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”
- omawia założenia chrześcijaństwa
- opowiada, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan
- omawia rozwój chrześcijaństwa
- rozumie pojęcia: Ewangelia, katakumby, tolerancja religijna, barbarzyńcy
- wskazuje na mapie cesarstwo wschodniorzymskie i zachodniorzymskie

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje kompetencje urzędników rzymskich
- wie, kim byli patrycjusze i plebejusze
- wyjaśnia pojęcia: dyktator, liktorowie
- wyjaśnia daty: 509 r. p.n.e.
- wyjaśnia pojęcia: Galia, barbarzyńcy, Germanowie
- wymienia prowincje rzymskie
- wskazuje przyczyny rzymskich podbojów
- wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje
- wyjaśnia daty: 30 r. p.n.e.

- opowiada o edukacji rzymskiej
- wymienia rzymskich twórców: Wergiliusz, Horacy, Owidiusz, Liwiusz, Tacyt, Cynceron
- wymienia przyczyny prześladowań chrześcijan
- wyjaśnia pojęcia; poganie
- wyjaśnia daty: 313 r., 380 r.
- wyjaśnia, kim był: Konstantyn Wielki, Teodozjusz Wielki
- wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego
- wymienia plemiona germańskie najeżdżające Rzym

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską
- wie, kim był Spartakus
- rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki
- wyjaśnia wpływ Greków na kulturę rzymską
- uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii
- wymienia bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników
- wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki
- wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu
- wyjaśnia podobieństwa między judaizmem a chrześcijaństwem
- wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie
-

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami
- omawia różnice między republiką a cesarstwem
- wymienia przyczyny wojen Rzymu z Kartaginą i jakie były ich skutki
- dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na współczesny świat
- analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa

Początki średniowiecza

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wskazuje Bizancjum na mapie
- rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia
- wie, jak wygląda mozaika
- wyjaśnia, kim był Justynian Wielki
- wskazuje na mapie Półwysep Arabski
- wie, kim był Mahomet
- rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska
- wie, w którym wieku powstał islam(622 r.)
- wie, kim był Karol Wielki

- zna daty: 800 r., 843 r.
- wymienia państwa, które powstały po traktacie w Verdun
- wie, kto został cesarzem w 962 r.(Otton I)
- wyjaśnia, kim byli wikingowie
- potrafi opisać wygląd osady w Biskupinie
- potrafi wymienić państwa słowiańskie
- wie, jak żyli pierwsi Słowianie
- wie kim byli Cyryl i Metody

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: papież, patriarcha
- wymienia działania cesarza Justyniana
- wymienia osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury
- zna konsekwencje schizmy wschodniej
- wyjaśnia pojęcia: kalif, prorok, meczet
- wymienia założenia islamu
- rozumie znaczenie roku 622
- wyjaśnia datę: 1054 r.
- wie, kiedy Frankowie przyjęli chrzest(496 r.)
- wyjaśnia pojęcia: Merowingowie, Karolingowie, monarchia patrymonialna
- wie, kim był Chlodwig
- wyjaśnia, co zmienił traktat w Verdun
- opisuje władzę króla we wczesnym średniowieczu
- potrafi wskazać na mapie podboje wikingów i państwa, które powstały po traktacie w Verdun
- wymienia języki, które wykształciły się w Europie
- opisuje wygląd osady w Biskupinie i wskazuje na mapie
- wie, kim byli Arpadowie i Rurykowicze
- wyjaśnia pojęcie: gród
- omawia organizację państw słowiańskich

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim
- rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności
- wymienia filary islamu
- wymienia osiągnięcia Arabów
- opisuje jak Arabowie traktowali podbite ludy
- wyjaśnia pojęcia: hrabstwo, marchia, minuskuła karolińska, traktat w Verdun
- przedstawia zmiany wprowadzone przez Karola Wielkiego w zakresie kultury i sztuki

- wyjaśnia datę: 1066 r.
- wyjaśnia pojęcia: walegowie, Normandia
- wyjaśnia, kim był Wilhelm Zdobywca
- wymienia przyczyny najazdów wikingów na Europę
- wie, w jaki sposób chrystianizowano plemiona słowiańskie
- rozumie pojęcie cyrylicy i dostrzega znaczenie pisma dla rozwoju chrześcijaństwa w Europie

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana
- wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa
- rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków
- rozumie znaczenie przyjęcia chrztu przez Franków
- rozumie, dlaczego Karolowi nadano przydomek Wielki
- rozumie znaczenie koronacji Ottona I na cesarza
- wie, dlaczego Cyryla i Metodego nazywano apostołami Słowian
- rozumie i omawia różnice spowodowane przyjęciem chrztu ze wschodu i zachodu Europy

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej
- rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur
- wyjaśnia, dlaczego upadek Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie zmienił Europę
- rozumie znaczenie zmian, które zaszły dzięki reformom Karola Wielkiego
- rozumie przyczyny osłabienia władzy królewskiej we wczesnym średniowieczu
- dostrzega współczesne skutki przyjmowania chrztu przez Słowian z Rzymu lub Bizancjum

Społeczeństwo, władza i kultura średniowiecznej Europy

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza
- opowiada, na czym polegał system lenny
- wymienia elementy obronne zamku
- wie jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej
- dostrzega różnice między panem a poddanymi
- wymienia stany społeczne (rycerze, duchowni, mieszczaństwo, chłopcy)
- opowiada, czym zajmowali się mieszkańcy miast

- wyjaśnia pojęcia: ratusz
- potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta
- wymienia style architektoniczne średniowiecza
- wyjaśnia, czym były uniwersytety
- opisuje, czym się zajmowali zakonnicy
- wyjaśnia, czego dotyczył spór między papieżem a cesarzem w XI w.
- rozumie pojęcia: krucjata, wyprawa krzyżowa, Ziemia Święta
- wyjaśnia, czym zajmowały się zakony rycerskie

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- przedstawia drogę od paza do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami
- rozumie pojęcia: wasal, senior, lenno
- opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy
- wyjaśnia pojęcia: czynsz, pańszczyzna
- wymienia narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza;
- wyjaśnia, na czym polegało osadnictwo
- wymienia grupy społeczne mieszkające w średniowiecznych miastach (patrycjat, pospólstwo, plebs)
- wyjaśnia pojęcia: cech, mistrz, czeladnik, ława miejska, rada miejska
- wymienia funkcje miast
- wymienia po dwie cechy charakterystyczne stylu romańskiego i gotyckiego
- wymienia przykłady średniowiecznych zakonów
- wie, gdzie powstał pierwszy zakon i kto był jego założycielem
- rozumie zasadę „Módl się i pracuj”
- wyjaśnia pojęcia: zakon, klasztor
- wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII
- rozumie pojęcie konkordat wormacki, świecki, celibat
- opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem
- wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie
- wyjaśnia pojęcia: Turcy seldżuccy
- wskazuje na mapie trasy wypraw krzyżowych i miejsca powstawania państw krzyżowców
- wymienia zakony rycerskie powstałe w Jerozolimie
- wyjaśnia daty: 1096 r., 1099 r.

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- rozumie pojęcia: inwestytura, hold
- opowiada o ceremonii nadawania lenna
- wie, na czym polegała kultura rycerska
- wyjaśnia pojęcia: trubadur

- wyjaśnia pojęcia: dziesięcina
- wymienia obowiązki chłopów i pana
- wymienia nowe sposoby uprawiania ziemi
- opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach
- opisuje grupy społeczne zamieszkujące miasta
- wyjaśnia, jakie znaczenie miały cechy
- wymienia cechy charakterystyczne stylu romańskiego i gotyckiego
- wymienia najstarsze uniwersytety
- opowiada, jaką rolę pełniły uniwersytety
- opowiada, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie
- wyjaśnia pojęcia: pergamin skrytorium, inicjał
- rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę
- wyjaśnia pojęcia; opat, kardynał, konkordat
- wyjaśnia daty: 1077 r., 1122 r.
- wymienia przyczyny wypraw krzyżowych
- -wyjaśnia daty: 1291 r.

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- przedstawia przyczyny i skutki powstania systemu lennego
- wyjaśnia znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi
- rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi
- rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast
- opisuje samorząd miasta w średniowieczu
- opisuje wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie
- wyjaśnia pojęcia; miniatura, katedra
- omawia przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem
- rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie
- opisuje wpływ wartości uznawanych w średniowieczu za ważne na powstanie ruchu krucjatowego
- wymienia skutki wypraw krzyżowych
- wyjaśnia daty: 1187 r.

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- omawia rolę króla w systemie lennym
- wyjaśnia, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie
- opisuje wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi
- przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym
- porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności

- rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla stosunków między Kościołem
- a państwami średniowiecznej Europy
- wyjaśnia daty: 1075 r.
- opisuje przyczyny zakończenia krucjat

Polska pierwszych Piastów

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kim byli Mieszko I i Dobrawa
- wie, kiedy Polska przyjęła chrzest(966 r.)
- wie, kto był następcą Mieszka I
- wie, kim był św. Wojciech
- wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem(1025 r.) i kiedy był zjazd w Gnieźnie(1000 r.)
- wyjaśnia pojęcia: relikwie
- wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce
- wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel
- wyjaśnia daty:1025 r.
- wie, kto i kiedy podzielił Polskę na dzielnice
- wskazuje na mapie Polskę w XII w.
- wyjaśnia daty:1138 r.
- wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej
- wie, jakie były zajęcia wojów
- podaje przykłady osad służebnych
- zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie
- opowiada o tworzeniu państwa polskiego
- opowiada o przyjęciu chrztu
- wyjaśnia pojęcia: gród, wiec, danina, biskupstwo misyjne
- wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim
- opowiada o misji biskupa Wojciecha
- wyjaśnia daty:997 r.
- wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny i zna rezultat tych wojen
- wymienia problemy Polski w I połowie XI w.
- wyjaśnia daty:1076 r.,1079 r..
- wyjaśnia kim był: Bezprym, biskup Stanisław
- wymienia władców Polski – Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego;
- wie, na czym polegał konflikt Bolesława i Zbigniewa
- wymienia dzielnice wyznaczone przez Bolesława Krzywoustego
- wyjaśnia daty: 1109 r.

- wyjaśnia pojęcia: zasada senioratu, dzielnica senioralna
- opisuje życie na wsi i w mieście
- wymienia daniny i posługi obowiązujące poddanych
- wyjaśnia pojęcia: okręg grodowy, pan grodowy, kasztelan, podgrodzie, osady służebne

Na poziomie wymagań rozszerzających– na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, kiedy była bitwa pod Cedynią(972 r.);
- rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka
- wymienia przodków Mieszka I
- wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego
- wyjaśnia daty:1002-1018, 1017 r., 1018 r.
- wyjaśnia pojęcia: arcybiskupstwo, diadem
- wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.
- wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców
- wyjaśnia daty:1031 r.,1039r
- wie, dlaczego obrona Głogowa przeszła do legendy
- wymienia dzielnice wyznaczone przez Bolesława Krzywoustego i ich władców
- omawia działania wojenne Bolesława Krzywoustego
- wyjaśnia daty: 1122 r.
- wymienia obowiązki duchowieństwa i możnowładców
- wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa
- przedstawia plany Ottona III dotyczące odnowienia Cesarstwa Rzymskiego
- rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich
- rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego
- wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego;
- rozumie znaczenie konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem
- dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski
- rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie
- wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława
- analizuje znaczenie podboju Pomorza
- rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa

Polska dzielnicowa i zjednoczona

Na poziomie wymagań koniecznych - na ocenę dopuszczającą (2) uczeń:

- wie, kto podzielił Polskę na dzielnice
- rozumie pojęcia: Krzyżacy, Mongołowie
- wymienia stany w społeczeństwie polskim
- wie, na czym polegała kolonizacja, trójpolówka
- wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie
- wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków
- wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów
- rozumie powiedzenie „Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”
- wie, z kim Polska zawarła unię w XIV w.
- wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło
- wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył
- zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 r.
- -wyjaśnia daty: 1385 r.
- wie, kim byli: Władysław Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk
- wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie
- wyjaśnia daty: 1466 r.
- wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał
- rozumie pojęcie szlachta, rada królewska

Na poziomie wymagań podstawowych - na ocenę dostateczną (3) uczeń:

- wymienia sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego
- wie, z kim walczyli Polacy w okresie rozbicia dzielnicowego i zna efekty tych walk
- wyjaśnia daty: 1226 r., 1241 r.
- wie kim był: Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny
- opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim
- wymienia zajęcia różnych stanów
- wyjaśnia pojęcia: sołtys, wójt, ława wiejska, burmistrz, wolnizna
- wymienia kolejnych władców Polski
- wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie(1308-1309)
- wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego(1320 r.)
- wyjaśnia daty: 1095 r., 1320 r.
- wyjaśnia kim był: Jakub Świnka
- wymienia działania Kazimierza Wielkiego w polityce wewnętrznej i zagranicznej
- wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska(1364 r.)
- wyjaśnia daty: 1343 r., 1364 r.
- wie kim był Ludwik Andegaweński(Węgierski)
- opowiada o zawarciu unii Polski z Węgrami i Litwą

- opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami
- wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.
- wyjaśnia daty: 1374 r., 15.07.1410 r., 1411 r.,
- wyjaśnia pojęcia: unia personalna, Żmudź, Inflanty
- wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego
- zna powody rozpadu unii polsko-węgierskiej
- wyjaśnia daty: 1444 r., 1454 r.
- wie kim był: Jan Długosz, Zbigniew Oleśnicki
- wyjaśnia pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja
- wie, na czym polegała monarchia stanowa

Na poziomie wymagań rozszerzających – na ocenę dobrą (4) uczeń:

- wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego
- opisuje proces budowania państwa krzyżackiego
- rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi
- wyjaśnia pojęcia: lokacja, zasadźca, przywilej
- wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich
- rozumie znaczenie utraty Pomorza;
- opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem
- wyjaśnia daty: 1331 r.
- rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej
- omawia, w jaki sposób Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami
- wyjaśnia daty: 1333 r.
- rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą
- wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami
- zna postanowienia I pokoju toruńskiego
- wyjaśnia daty: 1370 r., 1400 r.
- wie kim był Witold, Ulrich von Jungingen
- opowiada o wojnie trzynastoletniej
- wie, w których państwach zasiadali na tronach władcy z dynastii Jagiellonów
- zna cele i efekty działania Związku Pruskiego
- wyjaśnia daty: 1434 r., 1440 r.
- wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm
- opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej
- opowiada o powstawaniu przywilejów
- wyjaśnia daty: 1493 r., 1505 r.

Na poziomie wymagań dopełniających – na ocenę bardzo dobrą (5) uczeń:

- wskazuje skutki stosunków Polski z sąsiadami
- omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski
- analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego
- wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście

- wskazuje rolę Kościoła w zjednoczeniu ziem polskich
- omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski
- wyjaśnia pojęcia: podkanclerzy, kanclerz, podskarbi, marszałek, statuty kazimierzowskie
- rozumie znaczenie przywileju koszyckiego
- rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski
- rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje
- wymienia treść przywilejów nadanych szlachcie

Na poziomie wymagań wykraczających – na ocenę celującą (6) uczeń:

- wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach
- rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce
- rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski
- omawia politykę następstwa tronu w Polsce
- analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii
- omawia przyczyny wzrostu potęgi Jagiellonów
- omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią stanową a patrymonialną

Wymagania edukacyjne z historii w klasie 8 opracowane na podstawie wymagań autorstwa Anity Plumińskiej- Mieloch.

Program nauczania Szkoła podstawowa Klasy 4–8 podstawowej, WSiP, Autor: Anita Pumińska- Mieloch.